

Rózsakerti Demjén István Református

Általános Iskola és Gimnázium

Helyi tanterv

10. évfolyam

Vizuális kultúra

Tanári kézikönyv a vizuális kultúra tantárgy tanításához alapján

A 2020-ban kiadott Nemzeti alaptanterv és a kapcsolódó kerettanterv alapján OH-VIZ10

Mélységszintű helyspecifikus kiegészítésekkel: szakralitás, kerületi épített emlékek, természeti környezet

Óraszámok felosztása

Témák	Tananyag elméleti és gyakorlati feldolgozása	Képességfejlesztés	Teljes óraszám	Kerettantervi órakeret
I. Korszak, stílus, műfaj	Alkotva befogadás, stílusismeret és stílusgyakorlat Gótika másként Éppen hogy önarckép Szép álmok	Stílusismeret, stílushasználat	6	6

	Változó nézőpont Chaplin a kisember Változó nézőpont			
II. Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	Személyes kifejezés Fémálarc Drótszobor Sakk-matt	Plasztikai és síkképi kifejezés képességei	5	5
III.A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás	Mozgóképi közlés értelmezése, alkotása Séta a szoborparkban A helység kalapácsa Modern idők	Mozgóképi történetmesélés képességei	4	4
IV. Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség	Kifejezés a közösségi digitális médiával Chaplin, a kisember Hír vagy valóság?	Digitális vizuális kommunikációs képességek	3	3

V. Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás	<p>Tárgytervezés, modellezés, rekonstrukció</p> <p>Környezetben található épület áttervezése</p> <p>Gaudi-pad</p> <p>Organikus formák inspirációjára készülő terv és makett</p> <p>Két keréken, egy keréken.</p>	<p>Tervezési, modellezési képességek</p>	8	8
VI. Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya	<p>Környezetvédelem, környezetformálás</p> <p>Környezetben található épület áttervezése.</p> <p>Gaudí-pad</p> <p>Kerékpárút</p> <p>Civilizált installáció</p>	<p>Környezettudatos tervezés képességei</p>	8	8

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
4–5. ó.	Szép álmokat!		op-art, pop-art, land-art, hiperrealizmus) jellemző probléma (pl. valósághoz, transzcendenshez, társadalmi vagy tudományos változásokhoz való viszony) kapcsán önálló információgyűjtés, a probléma, téma önálló értelmezése a vizualitás lehetőségeit is felhasználva (pl. fotósorozattal, poszterrel, prezentációval), reflektálva napjaink kifejezési nyelvére.	jellemzőket hordozó képek. Álomfestmény készítése.
6. ó.	Változó nézőpont			Pablo Picasso kubista kompozíciói. Hagyományos csendéleti beállítás rajza nézőpontváltással. Kréta, rajzszen.
II. Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet				

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
7. ó.	Fémálarc	Koncepció, önreflexió/ társadalmi reflexió, posztmodern jelenségek, kísérleti művészet	Szobrászati anyaghasználat és kifejezés tekintetében ismerje meg a tanuló a XX. századi magyar szobrászat jelentősebb alkotásait (Szervátius Tibor, Schaar Erzsébet, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Melocco Miklós és Kovács Margit), keressen összefüggéseket a művészi kifejezés és anyaghasználat kapcsolatában.	Kutatómunka: Készítsenek prezentációt Schaár Erzsébet és Vilt Tibor párhuzamos életrajzából! A két művész alkotásainak összehasonlítása. Arclenyomat alufóliával. Színezés festékszóróval.
8–9. ó.	Drótszobor		Elvont tartalmak megjelenítésére szabadon kísérletezzen önállóan tervezett anyaghasználattal alkotott plasztikus mű létrehozásával.	Vilt Tibor: Gúzsba kötve (szorongás) című alkotása. Rajz szénrel és plasztika kötöződróttal, kábellel.
III.A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás				

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
10. ó.	Séta a szoborparkban	Filmnyelvi eszközök, montázs.	<p>Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás, ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/anti-kampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés) mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében, csoportmunkában.</p> <p>A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm)</p>	<p>Filmkészítés az eddigi plasztikai munkákról</p> <p>Kiállításlátogatás a 22. kerületi Magdolna udvar időszakos kiállítás ARTÉR művészeti egyesület stílus, alkotói koncepció, szubjektivitás</p>

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
II. Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet				
<p>folymatolagos</p> <p>11–12. ó.</p>	<p>Sakk-matt</p>	<p>Koncepció, önreflexió/ társadalmi reflexió, posztmodern jelenségek, kísérleti művészet.</p>	<p>A tanuló személyes érdeklődésében jelenlevő, társadalom- vagy természettudományos ismeretei által megalapozott absztrakt fogalmak megjelenítése jelen korunk képalkotó lehetőségeivel.</p>	<p>Színes, kifejező képalakítás a sakk hierarchikus rendszerében, egyéni társadalmi reflexióval.</p>
III.A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás				
<p>13–14. ó.</p>	<p>A helység kalapácsa</p> <p>Villámló szemek</p>	<p>Média, médium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázselv, sztereotípiák, célközönség/célcsoport, reprezentált valóság/virtuális valóság.</p>	<p>Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás,</p>	<p>Az irodalmi mű képi lehetőségeinek megkeresése filmes adaptációhoz.</p> <p>Rajzos storyboard.</p>

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
			<p>ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/antikampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés) mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében csoportmunkában.</p> <p>A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm.</p>	<p>Irodalmi jelenet mozgóképbe vagy képsorozatba történő feldolgozása szereplőkkel.</p> <p>Csoportmunka.</p>
	<p>Modern idők régen és most</p>	<p>Média, médium, technikai kép, filmnyelvi eszközök, montázselv, sztereotípiák, célközönség/célcsoport,</p>	<p>Egyszerű animációs technikák (pl. tárgymozgatás, papírkivágás, homokba rajzolás) felhasználásával, változatos célokat (pl. reklámfilm, zenei klip, adott vers</p>	<p>Modern idők című Chaplin-film.</p>

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
15–16.ó		reprezentált valóság/virtuális valóság, animáció.	<p>inspirálta filmetűd) következetesen szolgáló mozgóképek elkészítése csoportmunkában, és a produktum közös értelmezése, értékelése.</p> <p>Példák alapján a mozgóképek hatásmechanizmusának elemző vizsgálata különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség elérése) (KET, magyar nyelv és irodalom).</p>	<p>Reisenbüchler Sándor montázsfilmjei. (1812, Isten veled kis sziget. Ez utóbbi témájában is közelít a feladathoz.)</p> <p>Montázsfilm készítése a technokrata társadalomra jellemző gyűjtött képekből. Csoportmunka.</p>
IV. Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség, I. Korszak, stílus, műfaj				
17–18. ó.	Chaplin, a kisember és a		Példák alapján a sztárjelenség kulturális hátterének elemző vizsgálata és a	Kutatómunka a sztárjelenség területén. Prezentált előadások csoportokban.

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
	többiek, a sztárjelenség.	Virtuális világ, közösségi média, társadalmi nyilvánosság.	tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. fiktív szuperhős bemutatása különböző vizuális eszközökkel, szelfikészítés különböző kifejezési szándék érdekében, youtubertémák gyűjtése különböző szempontok szerint, vlog készítése szokatlan/abszurd témában), a személyes célok következetes alkalmazása érdekében (pl. profilkészítés, kreatív „instasztori” készítése).	Sztáralkotás a tanulságok alapján csoportmunkában, kép- és szövegalkotásokkal.
19–20. ó.	Hír vagy valóság?	Újmédia, virtuális világ, közösségi média, társadalmi nyilvánosság.	Választott, személyes tartalmakat bemutató online megjelenések (pl. blog, vlog, személyes profil közösségi médiában) elemzése vizualitás és tartalomszervezés (pl. kép és szöveg aránya, menürendszer/címek és tartalmak megfelelése, színek kommunikációs funkciója, interaktivitás, hipertextualitás) szempontjából, és a tapasztalatok	Beszélgetés, elemzés. Ki mit kedvel és miért az online világban? Tervkészítés osztály-videoblog létrehozására csoportmunkában. Tervek bemutatása. Vita, érvelés, döntés.

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
			bemutatása és megvitatása egyénileg vagy csoportmunkában.	
V. Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás VI. Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya				
20–21. ó.	Környezetben található épület áttervezése.	Térszervezés, design, divat, identitás, brand, designgondolkodás. Ergonómia, személyes/közösségi tér.	Az organikus építészet célkitűzéseinek és formanyelvének (Le Corbusier, Hundertwasser, Gaudi) megfigyelése után valós vagy fiktív gyárépület rajzának kreatív, funkcióváltoztató átalakítása rajzban. A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art), a kortárs környezetalakítás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra	Gyűjtőmunka, kiselőadások: Friedensreich Regentag Dunkelbunt Hundertwasser munkássága Gyűjtőmunka a környezetben található, indokoltan áttervezhető épületekről.(szellemház a Mária Terézia utcában) Épület rajzos áttervezése a korábbi példák stílusismeretének birtokában.

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
22–23–24. ó.	Gaudí-pad		<p>ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is.</p> <p>Ismerje a tanuló a műemlékvédelem korszerű irányelveit. A lakóhelyén, vagy annak környékén található, felújításra váró épület kapcsán tartson prezentációt. az épületet konzerváló, vagy funkcióváltó átépítéssel kapcsolatban.</p>	<p>Ergonom vonások és a pad funkciója. Az ülőalkalmatosságok történeti áttekintése. Prezentációk csoportmunkában.</p> <p>Padterv Gaudi formavilágában. Kivitelezés papírmáséból. Díszítés organikus mintázattal.</p>
25–26–27. ó.	Organikus formák inspirációjára készülő szakrális épület terv és makett	Térszervezés, design, divat, identitás. Személyes/közösségi tér.	Kós Károly Zebegényi templom, Makovecz Imre Százhalombattai templom és Csete György Ópusztaszeri kápolna munkásságának megismerése után	Csete György: Forrásház – Orfű, Ökumenikus kápolna – Beremend, Makovecz Imre: Hagymatikum.

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
		szakrális tér , profán	organikus szemléletben közösségi tér és környezetének megtervezése. A tervek alapján makett készítése szabadon választott anyag- és eszközhasználattal.	Magyarozó vázlatrajzok készítése saját, természeti formából induló elképzelésükről. Épület elkészítése csoportmunkában a terv alapján. Makett papírból.
V. Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás				
28–29–30. ó.	Két keréken, egy keréken.	Design, divat, identitás, brand, designgondolkodás.	Személyes példák alapján az aktuális divatot és annak rövid távú változásait befolyásoló tényezők (pl. tárgyi környezet, fogyasztói szokások, társadalmi-gazdasági-kulturális háttér) elemző vizsgálata kreatív feladatokban (pl. stíluslap készítése, karakterteremtés adott szempontoknak megfelelően, fiktív brand tervezése adott cél érdekében) a saját identitás erősítése céljából.	Kutatás csoportmunkában az ikonikus magyar járművek tárgytörténetben. Prezentált kiselőadások csoportmunkában. Tanulmányok a tárgy funkcionáló részleteiről. Tervezés az ergonóm szabályok betartásával. Formához illő színes designtervek készítése.

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
			<p>Ismerje és prezentáció formájában ismertesse a tanuló társaival a XIX–XX. század magyar tárgykultúrájának egy-egy jellemző termékét, gyártót (pl. Zsolnay épületkerámia, Hollóházi és Herendi porcelán, Csepel biciklik és motorkerékpárok, Ikarusz busz, Kandó mozdony, Ganz gépgyártás, Tisza cipő). Mutassa be az adott termék formatervezésében tettenérhető társadalmi vonatkozásokat, a forma és funkció viszonyát, a termékek ikonikus voltának okait, kultúrkörünkben betöltött szerepüket. Alkotómunkában értelmezze és fogalmazza újra a fentiekből választott témakörének tárgyát. A maga által tervezett</p>	

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
			és létrehozott alkotásban reagáljon saját korunk elvárásaira.	
VI. Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya				
31–32. ó.	Kerékpárút	Fenntartható fejlődés, ergonómia, minimáltér.	Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció,) tervének, makettjének létrehozása. Az optimális tervek elkészítése érdekében a választott probléma (pl. vízpocsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában.	Tervezés a kerékpárral való iskolába járás megkönnyítéséért létrehozott projekt kivitelezésére. Kőbányász park és környéke bejárása (iskolától 500 méter) Plain air tájkép készítés színkontrasztok alkalmazása Igények felmérése. Kampányterv. Rajzos munkaterv, Gantt-diagram stb. Kiegészítő tárgy terve a kerékpár funkcióhoz (kerékpártáska, csengő, sisak)

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
			<p>A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art), a kortárs környezetalkítás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is</p> <p>A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm).</p>	

Az óra sorszáma	Az óra témája	Új fogalmak	A kerettantervben megjelölt fejlesztési feladatok, ismeretek, tanulási eredmények	Javasolt tevékenységek, munkaformák
33–34. ó.	Civilizált installáció	Fenntartható fejlődés, személyes/közösségi tér, ökológiai lábnyom, ergonómia, minimáltér.	Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció,) tervének, makettjének létrehozása. Az optimális tervek elkészítése érdekében a választott probléma (pl. vízpocsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában.	Decaires Taylor: Emelkedő dagály vagy víz alatti szobrai, Mark Coreth: Jégmedve. Iskolai akció terve: felhívás a környezetvédelemre . Installáció készítése a témában az iskola látható terében. Osztálymunka.